

Skulu vit varðveita føroyska rossiið ella???

Í síðstu løtu eydnaðist at fáa fyl undan gomlum føroyskum rossum. Ti eru tað aftur í dag nøkur ross av tí føroysku rossarótini. Men hvat skulu vit gera fyri at tryggja okkum, at føroyska rossarótin verður varðveidd. Sosialurin hevur tosað við Bergljót Petursdóttir um henda spurningin

»Den lille hårdføre færøske udegangshest havde meget solidt byggede lemmer, der gjorde den særligt velegnet i det uvejrsomme færøske terræn. Den er forlængst opblandet med norske og islandske heste og renblodede individer findes ikke mere. En nærtstående form er den lille nordnorske lynghest«.

Orðingin er úr bindinum um Føroyar í bókarøðini hjá Politikens Forlag um dansku náttúruna.

Nýggjari upplýsingar og kanningar staðfesta tó, at tað føroyska rossiið er framvegis til. Tó eru tey ikki nógv í tali og tað var um reppið, at rossiið ikki varð bjargað.

Og tey, sum hava lagt eitt stórt arbeiði í at varðveita føroysku rossarótina, hava gjørt tað av einitingum. Av áhuga og idealismu!

Men hvussu leingi orka hesi at halda á við arbeiðnum og hvussu leingi hava tey ráð at fáa fleiri ross

Eftir
Jóhann Mortensen

undan? Spurningurin er tí framvegis til staðar: Skulu vit varðveita føroyska rossiið? Ella skal tað fara sama veg sum serliga seyðaslagiið?

Tað føroyska rossiið finst í Vágum og uppi í Hoydølum. Vit hava leita okkum niðan í Ovaru Hoydalar til Bergljót Petursdóttir og Leiv Trónd Hansen.

Ja, har uppi stendur Regin Smiður, greiðingurin, sum tað eydnaðist at fáa undan eini gamlari úti-gongu ryssu vesturi úr Mykinesi og einum hesti hjá Jón Joensen, í Bø. Myrkur á liti. Vakur. Ja, hann líkist frágreiðingini um hestin omanfyri. — Hesi sterku beinini...

Fyrsta vónbrotið

Men tað var í evstu løtu, at tað eydnaðist at bjarga

Regin Smiður — undan hestinum Jaspuri í Bø og gamlari ryssu úr Mykinesi — stendur tjóðraður og innan fyri stik uppi í Ovaru Hoydølum, tí lógin bannar leysgangandi greiðingum

tí føroyska rossinum. So við og við var tann norsk og islandski hesturin blandaður upp í, soleiðis at tað neyvan funnust føroysk ross eftir.

Leivur, sum hevði áhuga fyri at bjarga føroyska rossinum, sigur, at tað var longu fyrst í hálv-

trýssunum, at menn fóru at prátta um at varðveita føroyska rossiið. Frá Liggjasi Husgaard, í Gøtu, fekk hann at vita, at norðaliga í Eysturoynni helt eitt fylgi til. Útlendskur hestur hevði ikki verið saman við teimum.

Men tað kom einki burtur úr ætlanini at fáa nakað av hesum rossunum, sum hildu til í fjøllum norður imóti Eiði á sumri og komu suður imóti Lørvíksfjallunum á vetri, tí miðskeiðis í fimtiárunum fekk Leivur at vita, at menn høvdu beint rossini út av. Hetta var fyrsta vónbrotið.

Ryssur úr Mykinesi

Seinri í fimtiárunum komu Leivur og Bergljót eftir, at Hans á Skælingi átti eina føroyska ryssu, sum tey lantu. Tey høvdu hana saman við einum føroyskum greiðing. Men henda fyrsta royndin mis-eydnaðist.

Men so komu tey um 1960 at tosa við Jón Joensen í Bø um ross. Tað visti

seg, at hann átti ein ógelda hest, Jaspur nevndur, sum var av føroyskum uppruna. Og seinri í trýssunum eydnaðist tað at fáa eina gamla ryssu úr Mykinesi. Tey nevndu hana Stjørna. Hesturin hjá Jón varð lantur til Havnar og tað eydnaðist at fáa eitt fyl undan. Hetta fekk navnið Disa.

Men Regin Smiður, greiðingurin hjá Bergljót og Leivi, er undan Jaspuri og eini gamlari mykinesryssu, sum folaði á fjøllum á vetri.

Jón í Bø keypti ryssuna, tí hon var av føroyskari rót. Hon gekk í haganum. Leivur greiðir frá Jóni, at hann hevði sæð hana um heystið, fyrst í september. Tá var hon ikki við fyl. Men tað lagna við henni var, at um várið varð hon sæð við fyl í fjøllum.

Seinri keyptu so Bergljót og Leivur fyljið, Regin Smið, til Havnar.

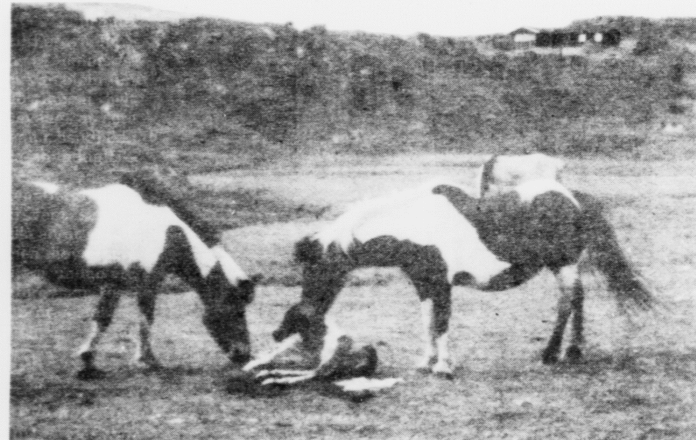
Og føroyska rossiið var bjargað.

Ongan ans

— Tíverri hava myndugleikarnir ikki verið serliga áhugaðir. Men Kristian Djurhuus, fyrrverandi lögmaður, visti í síni tíð tákningum at varðveita føroysku rossarótina ans, tá vit settu okkum í samband við hann, greiðir Bergljót frá.

Kristian Djurhuus vendi sær til Føroya Jarðarráð, men tá embætismaður, sum var biðin um at koma við tilmæli, helt tað vera óneyðugt at gera meira við málið, hendi ikki meira frá myndugleikunum.

Siðan hava Bergljót og Leivur ikki vent sær til politiskar ella aðrar myndugleikar, men hava bara gjørt sitt til, ár undan ári, at bjarga føroysku rossunum undan at forfarast. Summarið fer til at fáa

Stjørna hevur folað. Dvørgamoy I liggur nýfolað á vøllinum. Disa, vinstrumegin, tekist vilja hjálpa til. Regin Smiður er pápi Dvørgamoy I

Myndir: Jóhann Mortensen og Bergljót Petursdóttir